

2. Гудзь О.Є. Модернізація банківської кредитної політики при обслуговуванні агроформувань / О.Є.Гудзь // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2012 – Вип.126. – С.10-18.

3. Дем'яненко М. Я. Кредитний фактор сталого розвитку аграрного сектору України /М.Я. Дем'яненко // Економіка АПК. - 2014. - № 11 - С. 5

4. Деньги. Газета № 06 (368).-29 марта 2018. (Електронний ресурс).-Режим доступу: <http://www.dengi.ua>.

5. Мазнев Г.Є. Управління інноваційним розвитком аграрних підприємств / Г.Є. Мазнев // Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2017.-№2. - С.32-41.

6. Малій О.Г. Кредит як джерело фінансування агробізнесу / О.Г.Малій // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки. – 2016 – Вип.172. – С.132-141.

7. Малій О.Г. Лізингове кредитування: стан та перспективи для аграрної сфери / О.Г.Малій // Облік і фінанси АПК. 2006. №7 С.94-103.

8. Малій О.Г. Фінансово-кредитні відносини в АПК:[монографія]/ О.Г.Малій. – Харків: ХНТУСГ, 2008. -210с.

9. Матеріали офіційного сайту Міністерства агрополітики і продовольства України (Електронний ресурс). - Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

10. Політика і розвиток сільського господарства в Україні / За ред. Ште- фана фон Крамона-Таубеля, Сергія Зорі, Людвіга Штріве. - К.: Альфа Принт, 2001. -С. 191.

11. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: Монографія / П.А. Стецюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 370с.

12. Сьомченков О. А. Фондовий ринок у фінансовому забезпеченні агропромислового виробництва / О.А. Сьомченков // Автореф. дис. на здобуття наукового ступеню доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит. – Київ, 2017.-39с.

*Малій О.Г., к.е.н, доцент, Ткачук В.В., студентка
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУЧАСНОГО ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сьогодні, в умовах конкуренції, ділова стратегія підприємств націлена на досягнення стратегічних конкурентних переваг. Таким чином, фінансовий менеджмент вирішує існуючі фінансові протиріччя у фінансових відносинах, забезпечує господарську діяльність фінансовими ресурсами, націлений на подальший розвиток підприємства.

Управління фінансовими ресурсами є складовою фінансового менеджменту підприємства, воно підпорядковане загальній економічній стратегії підприємства і спрямоване на досягнення її основних завдань.

Питання фінансового аналізу та фінансового менеджменту висвітлені у численних працях вітчизняних і зарубіжних вчених О.М. Бандурки [10], М.Д. Білика [1], О.Д. Василика [2], А.М. Поддєрьогіна [11], П.А. Стецюка [9], А.В.Чупіса [7], І.О. Школьніка [12] та багатьох інших дослідників.

Фінансовий менеджмент, як спеціалізована сфера управління фінансами підприємства виник у кінці XIX – на початку XX століття. Саме в цей період у промислово розвинутих країнах, головним чином у США, розпочався бурхливий розвиток таких галузей, як електроенергетика, зв'язок, залізничний транспорт, які вимагали не просто технічних проектів, але й обґрунтування економічної ефективності, оскільки для реалізації даних проектів необхідні були значні кошти [12].

Найбільшою мірою на становлення фінансового менеджменту вплинули загальна теорія управління, теорія фінансів та бухгалтерський облік, на стику яких він сформувався. Прикладні питання фінансової теорії доповнювалися методологією теорії управління, аналітичним апаратом бухгалтерського обліку - аналізом фінансового стану, дебіторської та кредиторської заборгованості тощо.

З переходом на ринковий механізм господарювання відбуваються зміни у поглядах на процес прийняття управлінських фінансових рішень та механізми їх реалізації.

Проте нині не сформувалася нова парадигма фінансового управління, яка б домінувала у наукових колах. Наукова думка ще не запропонувала цілісної системи організації фінансових взаємовідносин та ефективних методів їх регулювання, адаптованих до існуючих умов сільськогосподарського виробництва [9].

На початку 40-х років з'являються перші наукові праці з аналізу господарської діяльності (Д.П. Андріанов, М.Ф. Дячків і ін.). На початку 70-х виходять перші книги з розробки методичних підходів у теорії аналізу господарської діяльності (М.І. Баканов, А.Д. Шеремет, І.І. Каракоз). Цими методичними підходами користувалися до перебудови [12]. На початку 90-х років відбувається відродження фінансового аналізу. У його основу покладено аналіз і управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання.

Фінансові ресурси є одним із фундаментальних понять фінансової науки. Проте дотепер серед науковців ще немає загальноприйнятої точки зору щодо теорії даного питання. Так, в окремих роботах П.А. Лайка, М.В. Мниха, О.Д. Василика, К.В. Павлюка, А.М. Поддєрьогіна зазначається, що під фінансовими ресурсами слід розуміти всі грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств [2,4,11].

Згідно з енциклопедичним словником, ресурси – це «кошти, цінності, запаси, можливості, джерела коштів, доходів» [8]. Тому, на наш погляд більш змістовним є визначення авторів В.В. Глущенко, В.Г. Новікова, М.Я. Коробова та колективу науковців під керівництвом А.В. Чупіса, що фінансові ресурси підприємства – це всі кошти підприємства, накопичені в процесі розподілу і перерозподілу виручки та прибутку, акумульовані в цільових джерелах і перетворені у відповідну матеріальну форму, або призначені для здійснення певних витрат для забезпечення безперервності розширеного відтворення [3, 7]. В цьому визначенні виражені економічна основа, зв'язок фінансових ресурсів з відтворювальними процесами та форми їх виявлення.

Від раціонального формування фінансових ресурсів залежить не лише платоспроможність підприємства, а й ефективність усієї його господарської діяльності. Фінансовий

стан більшості сільськогосподарських підприємств вимагає постійного пошуку ефективних джерел фінансового забезпечення, оптимізації їх складу та структури.

Так О.М. Бандурка розглядає фінансовий стан як ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [10].

Більш широко дає визначення фінансового стану А.М. Поддєрьогін, який вважає, що фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [11].

Для вивчення фінансового стану підприємства необхідна інформація про економічні ресурси, що ним контролюються, його фінансова структура, ліквідність та платоспроможність, а також здатність адаптуватися до змін середовища, в якому вона функціонує. Ці важливі фінансово-аналітичні характеристики підприємства й можна отримати з бухгалтерського балансу.

Як вважає Бандурка О.М. [10], бухгалтерський баланс є реальним засобом комунікації, адже завдяки йому керівники отримують уявлення про місце свого підприємства в системі аналогічних підприємств, правильність обраного стратегічного курсу, порівняльні характеристики ефективності використання ресурсів і прийняття рішень з найрізноманітніших питань щодо управління підприємством. Аудитори отримують підказку для вибору правильного рішення в процесі планування своєї перевірки, виявлення слабких місць у системі обліку, а також можливих навмисних і ненавмисних помилок у зовнішній звітності клієнта.

Найбільш широко при фінансовому аналізі використовуються фінансові коефіцієнти. Проте система нормативних значень коефіцієнтів не враховує специфічних особливостей сільськогосподарської галузі [6].

Коефіцієнти можуть стати корисним інструментом при формуванні думки про фінансовий стан підприємства, але

цінність кожного взятого окремо коефіцієнта сумнівна, їх необхідно розглядати разом. Фахівець зобов'язаний завжди застосовувати кілька коефіцієнтів для виявлення причин і тенденцій. Коефіцієнти самі по собі не дають можливості зробити безпомилкові висновки. Дуже важливо, щоб фінансовий аналітик розумів принципи розрахунку цих показників. Крім, того до використання фінансових коефіцієнтів потрібно підходити з особливою обережністю, тому що вони не завжди об'єктивно відбивають реальну ситуацію у зв'язку з інфляцією й іншими особливостями української економіки.

Фінансовий стан підприємства і перспективи його зміни перебувають під впливом не тільки факторів фінансового характеру, але й багатьох інших, які не мають вартісної оцінки. В їх числі: можливі політичні і загальноекономічні зміни, зміни форм власності, професійна підготовка персоналу тощо. Тому аналіз бухгалтерської звітності повинен включати не тільки формалізовані критерії, а й неформальні оцінки [5].

Особливостями фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва в сучасних умовах є нестача фінансових ресурсів у багатьох сільськогосподарських підприємств, бар'єри доступу до кредитних ресурсів, недосконалість державної фінансової політики [6].

Аналіз доводить, що значна частина сільськогосподарських підприємств наразі не має організованої системи сучасного фінансового менеджменту [9]. Вихідними основами виробничо-фінансового управління для багатьох підприємств залишаються досягнуті в минулому показники. Акцентом аналітично-планової роботи є виробничий процес, а фінансам відводиться допоміжна роль.

Крім того, відсутня повноцінна система забезпечення своєчасної та достовірної інформації всіх структурних підрозділів сучасного менеджменту. Брак певних видів управлінської інформації обмежує можливості використання сільськогосподарськими підприємствами всього арсеналу методів та прийомів управління фінансами. Також ускладнює методика та збільшує трудомісткість фінансових розрахунків те, що діяльність підприємств аграрної сфери економіки пов'язана з виробництвом не одного, а багатьох видів продукції.

Підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства не можливе без цілеспрямованої системи управління цими процесами.

Результати аналізу фінансового стану є тим підґрунтям, на основі якого формується фінансова політика підприємства, розробляється сукупність заходів, відбираються відповідні фінансові механізми, необхідні для реалізації поставленої перед фінансовим менеджером мети.

Список використаних джерел

1. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2009. - №3.- С. 117-128.

2. Василик О.Д. Бюджетна система України: Підручник / О.Д.Василик, К.В.Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 406с.

3. Глущенко В.В. и др. Финансово-кредитный механизм в условиях развития хозрасчета / В.В. Глущенко, В.Г. Новиков, М.Я. Коробов. – Харьков: Изд-во «Основа», 1990. – 176с.

4. Лайко П.А. Фінанси підприємств: Підручник для студ. вузів/ П.А. Лайко, М.В. Мних. – К.: Знання України, 2004. – 428с.

5. Малій О.Г. Науково-методологічні аспекти аналітичного забезпечення сучасного фінансового менеджменту / О.Г. Малій // Науково-методичні основи розвитку обліково-аналітичної системи України в умовах глобалізації економіки: [колективна монографія] / За заг. ред. Т.Г. Маренич. Харків. Вид-во "Смугаста типографія", 2017. - С. 228-240.

6. Малій О.Г. Оцінка фінансового забезпечення агроформувань / О.Г. Малій // Вісник ХНТУСГ: Економічні науки. – Харків: ХНТУСГ, 2015.- Вип.161. - С. 227-232.

7. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства: науково-методичне видання / [Чупіс А.В., Корецький М.Х., Кашенко О.Л. та ін.]; за ред. д.е.н., професора А.В. Чупіса. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2001. – 404с.

8. Советский энциклопедический словарь / Гл. ред. А.М. Прохоров. – 4-е изд. – М.: Сов. Энциклопедия, 1988. – 1600с.

9. Стецюк П.А. Стратегія і тактика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: Монографія / П.А. Стецюк. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 260с.

10. Фінансова діяльність підприємства: підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. – К.: Либідь, 2003. – 384 с.

11. Фінанси підприємств: Підручник / [А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін]; за ред А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2009. – 460 с.

12. Школьник І. О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник / І.О. Школьник, І.М. Боярко, Б.І. Сюркало; за ред. І.О. Школьник. - Суми: Університетська книга, 2009. -301 с.

*Першко Л. О.,
к.е.н., доцент кафедри фінансів
Університет державної фіскальної служби України*

ІНТЕГРОВАНІ СТРУКТУРИ В АПК УКРАЇНИ ТА ПРЕВАГИ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

В умовах ринкових відносин процеси концентрації виробництва і капіталу та інтеграції тісно пов'язані між собою, так як концентрація виробництва створює технологічну, речову базу концентрації капіталу, і таким чином, сприяє розширеному відтворенню.

Проблема створення і функціонування інтегрованих структур набуває особливої актуальності в умовах глобалізації економіки України. Вагомий теоретичний науковий доробок і вирішення практичних питань, пов'язаних із створенням інтегрованих структур належать публікаціям таких учених як П.Ю. Буряк, І.С. Ніколаєнко, Г.В. Миськів, Л.В. Ярема, О.В. Крисальний, М.Й. Малік, Ю.С. Коваленко та ін. Незважаючи на значний вклад попередніх досліджень в теорію і практику створення і функціонування інтегрованих структур ряд проблем потребують подальшого вивчення.

Вивчення досвіду функціонування інтегрованих підприємств розвинутих зарубіжних країн, а також наших найближчих сусідів Росії та Білорусії свідчить про те, що